

L'acompanyament de percussió més estès és la caixa

La percussió en els grups de grallers

Hi ha grups de gralles que respecten la formació més tradicional (tres gralles i un timbal) i altres que la innoven

Una de les parts fonamentals d'una colla gegantera o de capgrossos és el seu **grup de grallers**, ja que sense ells no hi ha música, i els elements d'aquesta colla no poden ballar. Pel que fa a les gralles, hi ha multitud d'informació sobre el seu possible origen, la seva evolució, la seva història, els grallers mítics, els compositors d'obres per gralla... i abundant repertori sobre el qual treballar.

Però pel que respecta a la **percussió** no hi ha tanta informació. Avui en dia sembla que en la comunitat gegantera els acompanyaments més normals de percussió de les gralles són **les caixes i els bombos**. És normal que això passi, ja que la desinformació sobre el tema és total.

Des d'uns anys ençà, s'ha anat depurant la tradició dels grallers. Han anat apareixent grups de gralles que respecten la formació més tradicional (tres gralles i un timbal) i nous grups que la innoven, sempre respectant la tradició. Jo no parlaré sobre les gralles perquè molts llibres les tracten. Em centraré en la percussió.

Tothom sap que la gralla és un instrument antiquíssim i que posar-li una data de naixement seria una utopia. La gralla quasi sempre ha anat acompanyada de percussió, però d'un instrument de percussió tradi-

cional. L'instrument que acompanyava la gralla durant, segurament, els dos darrers segles ha estat el **timbal**. Antitèticament, avui dia, en les colles geganteres i gralleres, l'acompanyament de percussió més estès és la caixa. Una caixa de bateria, d'alumini o ferro, amb un so molt estrident i amb membranes de plàstic. I a més, la caixa està acompanyada per un bombo (un bombo de banda o, fins i tot, un Goliat de bateria).

TIMBALS VALENCIANS

Així doncs, hem estat cuidant la gralla d'uns anys ençà però sembla que la percussió no és tan important. Els antics grallers anaven acompanyats de **timbals valencians**, que enlloc de ser d'alumini eren de **fusta** i que es tensaven mitjançant una tècnica força primitiva: amb cordes i tensadors de cuir. A més, els pegats de plàstic no existien, eren de pell de cabra o de xai. Amb l'evolució de la gralla (de la gralla seca a la gralla baixa, passant per les gralles de dos i quatre claus) ho va fer igualment el timbal. Així aparegué el timbal genuïnament català: **el timbal de Sitges**. Aquest timbal és fet de **llautó** daurat i es tensa mitjançant palometes. També té els pegats de pell de xai. El so d'aquests dos timbals tradicionals (el valencià i

davant dels dos timbals de fusta, el timbal de Sitges. Darrere a l'esquerra, el tabalet valencià i al darrera a la dreta el timbal propi dels balls de diables.

el de Sitges) no és gaire potent, però hem de pensar que el timbal és un instrument d'acompanyament. Així doncs, sabent les arrels de la percussió grallera, com pot ser que les gralles estiguin acompanyades per caixes de bateria, un acompanyament que les ensordeix totalment?

Actualment, aquests timbals tradicionals en la comunitat gegantera i capgrossera es poden comptar amb els dits d'una mà. Mirem els gegants des d'una vessant tradicional, uns elements que ens arriben des del passat i que ens diuen d'on venim. Així doncs, per què no fem el mateix amb la música?

Des d'aquí voldria animar a tothom a **anar recuperant aquest tipus de percussió** en les gralles, i que deixem una mica de banda les caixes i els bombos, ja que aquests fan que els timbals tradicionals no se sentin. Hem de saber que entre tots estem escrivint la història del món graller i que tot petit pas és molt per la tradició gegantera, musical i, fins i tot, nacional. ■